

sine egne beretninger bringe sammenfattede informationer videre til Generalforsamlingen.

For den *borgerlige og politiske konvention* var der forudsat et mere omfattende iværksættelsesapparat. Det blev af menneskerettighedskommissionen foreslået, at der skulle oprettes en særlig „menneskerettighedskomite“, bestående af 9 sagkyndige, udpeget af Den internationale Domstol. Denne komite skulle dels modtage og bearbejde rapporter fra de deltagende stater, dels skulle den være en instans for behandling af klager fra stat til stat over misligholdelse af konventionens bestemmelser. Hvis menneskerettighedskomiteen ikke kunne opnå en mindelig ordning i en sag, ville denne kunne indbringes for Den internationale Domstol.

På dette grundlag behandlede 3. udvalg de foreslåede artikler om konventionernes gennemførelse og afslutningsbestemmelser på 52 møder mellem 14. oktober og 12. december 1966. Når man nåede at behandle begge konventioner i løbet af 21. samling, må det tilskrives delegationernes store arbejdsindsats og indforståelse med at forcere sagen på bekostning af de fleste øvrige dagsordenspunkter.

II. Debatten.

Debatten indledtes med generelle udtalelser om konventionernes gennemførelsesbestemmelser. De *østeuropæiske lande* foreslog, at begge konventioner skulle have ensartede iværksættelsesforskrifter og vel at mærke således, at den økonomiske, sociale og kulturelle konventions meget svage gennemførelsesbestemmelser, alene bygget på rapportsystemet, skulle være gældende for begge. Bag forslaget lå en uvilje mod den opdeling i to konventioner, der var blevet vedtaget i 1952 imod de østlige landes stemmer.

De *vestlige og latinamerikanske lande* gik kraftigt ind for de af menneskerettighedskommissionen foreslåede to sæt gennemførelsesbestemmelser, medens de *afrikanske og asiatiske stater* var delte. Da det imidlertid fremgik af debatten, at de østeuropæiske lande ikke kunne regne med at opnå flertal for deres forslag om samme sæt gennemførelsesbestemmelser for de to konventioner, fremsatte de ikke et formelt forslag herom.

Fra *dansk side* fremhævede *landsretssagfører Hermod Lannung*, at konventionernes værdi var nært forbundet med vedtagelsen

af så effektive gennemførelsesforskrifter som muligt. Med henvisning til erfaringerne fra den europæiske konvention om menneskerettigheder kunne han støtte tanken om to forskellige sæt gennemførelsesbestemmelser for de internationale konventioner.

III. Forhandlingerne om den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

A. Gennemførelsesbestemmelser.

Forskrifterne for iværksættelsen af konventionen indeholdes i art. 16-25 i den endelige tekst, der nøje følger hovedtankerne i det af menneskerettighedskommissionens foreslåede *rapportsystem* (som omtalt ovenfor under I). De enkelte artikler blev efter en række mindre ændringer vedtaget næsten enstemmigt.

For at styrke de af menneskerettighedskommissionen anbefalede gennemførelsesregler blev det fra amerikansk side foreslået, at ikke ECOSOC som forudset i konventionsudkastet, men en særligt oprettet komité skulle modtage og behandle beretningerne fra de i konventionen deltagende lande i lighed med ordningen i konventionen om afskaffelse af alle former for race-diskrimination. Ifølge det amerikanske forslag skulle de deltagende lande udpege komiteens medlemmer, men ifølge et italiensk ændringsforslag skulle komiteen udpeges af ECOSOC. Tanken vandt imidlertid kun ringe sympati ud over den vestlige gruppe og måtte derfor opgives, men havde muligvis betydning ved at styrke stemningen for en komité i konventionen om borgerlige og politiske rettigheder.

Ud over de af menneskerettighedskommissionen foreslåede artikler fremsatte repræsentanter for den afro-asiatiske gruppe et forslag til en ny artikel (art. 26), hvorefter intet i konventionen skal fortolkes således, at det kan gøre skår i den alle folk tilkommende ret til fuldt og frit at nyde og nyttiggøre deres *naturlige rigdomme og ressourcer*. Det blev fra vestlig side indvendt, at der var taget stilling til problemet i artiklerne I og 2, men man lagde fra de nye landes side megen vægt på denne artikel, idet man netop ønskede at supplere de tidligere vedtagne artikler. De nye lande forholdt sig navnlig kritiske til ordene i art. 1, stk. 2, ifølge hvilke